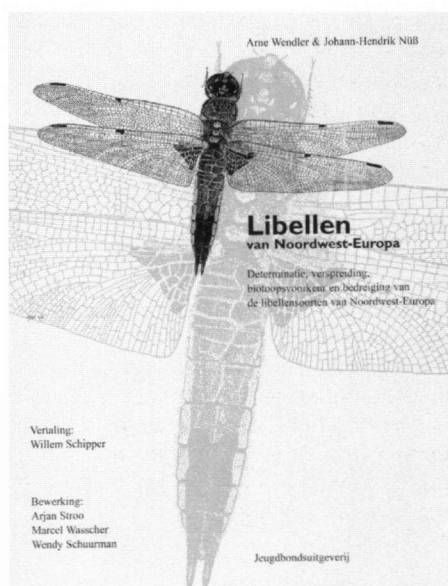

**Recensie: Libellen van
Noordwest-Europa.
Determinatie, verspreiding,
biotoopvoorkeur en
bedreiging van de
libellensoorten van
Noordwest-Europa.**

A. Wendler & J.H. Nüß

Vertaling: W. Schipper
Bewerking: A. Stroo, M. Wasscher &
W. Schuurman (2002).
Jeugdbondsuitgeverij – Utrecht.
ISBN 90-5107-031-4.

Te bestellen door € 7,50 over te
maken op giro 233040 ten name van
Jeugdbondsuitgeverij Utrecht, onder
vermelding van: bestelling Libellen
NW-Europa.

Daar is hij dan eindelijk: de determinatietabel voor alle libellensoorten van Noordwest-Europa, een vertaling en bewerking van de Duitse tabel 'Libellen' van Arne Wendler en Johann-Hendrik Nüß uit 1991. Samen met de 'Veldgids Libellen' (Bos & WASSCHER, 1997) en de 'ODON-tabel' (DE GROOT ET AL., 2002) is het nu mogelijk om alle in Nederland en in Noordwest-Europa voorkomende libellensoorten tot in de kleinste details te determineren.

'Libellen van Noordwest-Europa' is een zeer overzichtelijk boekwerkje, boordevol duidelijke tekeningen. Na enkele inleidende bladzijden over systematiek, levenscyclus, leefgebieden, bedreiging en bescherming, waarneming, vangst en onderzoek en een korte handleiding over het gebruik van de tabel, volgen ruim honderd bladzijden met de eigenlijke determinatiesleutels. Met behulp van duidelijke omschrijvingen van de belangrijkste kenmerken per soort, geïllustreerd met tekeningen van alle genoemde details, is het goed mogelijk om elke libellensoort op naam te brengen. De vele illustraties zijn doorlopend genummerd zodat met één oogopslag duidelijk is naar welke afbeelding wordt verwezen. Details die op foto's in een veldgids lang niet altijd goed te zien en te herkennen zijn, worden in deze determinatietabel duidelijk omschreven en afgebeeld. Er is door de bewerkers ook aandacht besteed aan het opnieuw beoordelen van kenmerken die tot nu toe algemeen gebruikt werden, zoals bijvoorbeeld bij de witsnuitlibellen. Het verwarrende kenmerk van de kleur en de grootte van de achterlijfsvlekken bij de Venwitsnuitlibel (*Leucorrhinia dubia*) en de Noordse witsnuitlibel (*L. rubicunda*) wordt in deze tabel niet meer gebruikt. Wat in deze tabel wel getoond wordt zijn de hamuli (onderdelen van de mannelijke

genitalia) en legschedes, waarmee ook verse of 'vage' exemplaren van bijvoorbeeld de witsnuitlibellen met zekerheid gedetermineerd kunnen worden.

Erg handig bij het determineren zijn de uitvouwbare voor- en achterflap van dit boekje. Op de voorflap staat een eenvoudige tabel om de juiste familie te bepalen. De achterflap bevat een duidelijk overzicht van de lichaamsbouw en van de vleugeladers en is bovendien te gebruiken als liniaal. Van alle genoemde libellensoorten wordt heel in het kort informatie gegeven over vliegtijd, lengte achterlijf, habitat en voorkomen in Nederland en België. Bovendien staat bij elke soort een kaartje afgebeeld met de verspreiding van de betreffende soort in Noordwest-Europa. Deze verspreidingskaartjes zijn gebaseerd op recentere gegevens dan de oorspronkelijke Duitse versie van het boekje uit 1991 en zijn overgenomen uit de 'Veldgids Libellen'.

Een minpuntje voor een boekje dat waarschijnlijk veel gebruikt zal worden, is dat het niet ingenaaid is, maar gelijmd. Het is niet ondenkbaar dat er bij veelvuldig gebruik op den duur pagina's los zullen laten. Bij mijn eigen exemplaar, dat nog niet eens zo heel veel gebruikt is, is helaas al een bladzijde los. Toch is dat beslist geen reden om de determinatietabel dan maar niet aan te schaffen. Met alleen foto's of tekeningen uit een veldgids is het namelijk niet altijd mogelijk om tot een juiste determinatie te komen. Een goede determinatiesleutel is in zulke gevallen onmisbaar om de libel op naam te brengen. En wat is nou € 7,50 voor een zo overzichtelijk en handzaam boekwerkje als deze tabel 'Libellen van Noordwest-Europa'?!

Mathilde Groenendijk